

Próbás idők

Időpont: Szentháromság ünnepe utáni 25. vasárnap (Az egyházi év vége előtti 3. vasárnap) –
1958. november 9.

Alapige: Zsid 10,32–39

„Emlékezzetek pedig vissza a régebbi napokra, a melyekben, minekutána megvilágosítottatok, sok szenvedésteljes küzdelmet állottatok ki, midőn egyfelől gyalázásokkal és nyomorgatásokkal nyilvánosság elé hurczoltak titeket, másfelől társai lettetek azoknak, a kik így jártak. Mert a foglyokkal is együtt szenvedtetek, és vagyonotok elrablását örömmel fogadtátok, tudván, hogy néktek jobb és maradandó vagyonotok van a mennyekben. Ne dobjátok el hát bizodalmatokat, melynek nagy jutalma van. Mert békességes tűrésre van szükségetek, hogy az Isten akaratát cselekedvén, elnyerjétek az ígéretet. Mert még vajmi kevés idő, és a ki eljövendő, eljő, és nem késik. Az igaz pedig hitből él. És a ki meghátrál, abban nem gyönyörködik a lelkem. De mi nem vagyunk meghátrálás emberei, hogy elveszszünk, hanem hitéi, hogy életet nyerjünk.”

Azok a keresztyének, akikhez a zsidókhöz írt levél szólt, próbás időket éltek, ezért ír nekik az apostol a próbás időkről és a próbás időkben szükséges magatartásról.

1. *Próbás idők mindig vannak.* Nem csak bizonyos korok jelenségei, hanem állandó velejárói a keresztyén életnek. E földön az egyház mindig küzdő egyház. Áll ez gyülekezeti és egyéni vonatkozásban is. Áll a levél olvasóira is.

Nekik is voltak próbás idők az életükben. Sok szenvedésteljes küzdelmet kellett kiállaniok (32. v.). Gyalázták, nyomorgatták, pellengérré állították, börtönbe zárták, vagyonukat elkobozták (33–34. v.). Nem csak a múltban volt így, a jelenjük is próbás idő. Ezért van szükségük arra, hogy az apostol állhatatosságra, kitartásra, meg nem hátrálásra biztassa őket. A jövőben sem lesz másképpen. Az apostol utal a végső időkre, Jézus Krisztus visszajövetelére. Az Írás világosan megmondja, hogy ennek egyik előjele épp nagy keresztyénüldözés lesz. Mögöttük, mellettük, előttük próbás idők. Ezért nem is konkretizálja az apostol, hogy ki, mikor, kiket s hogyan üldözött. A szereplők, az üldözési módszer, az indok, az alkalom, az idő változhatik és sokszor változik is, de az idő maga mindig próbás idő. Ezt lehet kifogásolni, fel lehet ellene lázadni, de változtatni nem tudunk rajta.

2. *A próbás időkben egyszer való megállás nem jelenti, hogy máskor nincs számunkra az elbukás veszélye.*

A levél olvasói a régebbi napokban, keresztyénségük kezdetén gyönyörűen megállták a próbát. Nem bujkáltak, nem tagadták meg hitüket, hanem vállalták a Krisztusért üldözöttekkel a sorsközösséget. Mindezt pedig nem a változhatatlanba való keserű beletörődéssel, hanem örömmel (34. v.), mint valamikor az apostolok is, akikről az van megírva, hogy amikor megverették Krisztusért, *„örömmel menének el a tanács elől, hogy méltókká tettek arra, hogy az ő nevéért gyalázattal illettessenek”* (ApCsel 5,40–41).

A dicső múlt azonban, melyben megmutatták, hogy ők nem a meghátrálás emberei, nem jelent biztosítékot arra, hogy mindig meg fogják állni a helyüket. Legalábbis az apostol nem tudja magát megnyugtani azzal, hogy olvasóit nem kell félteni, eléggé bebizonyították ők már azt, hogy nem a meghátrálás emberei. Inti, figyelmezteti, tanítja, biztatja őket, mert tudja, hogy a próbás idő mindig magában rejt az elbukás kísértését és veszélyét. *„Elfáradnak az ifjak és meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbek is...”* (Ézs 40,30) Nekünk sem szabad elfelejtenünk, hogy aki azt hiszi, hogy áll, annak különképpen vigyáznia kell arra, hogy el ne essék, mert különben menthetetlenül a Péter sorsára jut, s mielőtt észbe kapna, máris elárulta Mesterét.

3. *Az elbukás veszélye nem jelenti az elbukás elkerülhetetlenségét.* Minden próbás időben akadnak olyanok, akik nem bizonyulnak a meghátrálás embereinek. *A megálláshoz erőt meríthetünk a múltból.* Ezért írja: *„Emlékezzetek pedig vissza a régebbi napokra...”* (32–34. v.) Emlékezzünk a saját tapasztalatainkra! Emlékezzünk a Biblia hithőseire! Közvetlen ez után a szakasz után ezért rajzolja meg az apostol a hithősök csodálatos arcképcsarnokát. Emlékezzünk az egyháztörténelem hithőseire! A reformáció hátunk mögött lévő emlékünnepe bőséges alkalmat adott erre. Emlékezzünk közelebről a

magyar evangélikus egyház történetére s benne a mi gyülekezetünk történetére! Vérrel, könnyel, verítékkal írvák a hit történelmének lapjai. Vannak benne szomorú sorok emberekről, akik bejodtak, megalkudtak, meghátráltak, megtagadták Urunkat, de vannak benne ragyogó történetek is olyanokról, akik nem voltak a meghátrálás emberei, hanem hívek voltak mindhalálig.

Nem emberdicsőítés ez, hanem Isten dicsőítése. Nem a magunk erejéből álltunk meg, ha megálltunk, hanem az Úr kegyelméből, aki nem engedett erőnkön felül próbálni, betakart és elrejtett sokszor, mikor gonosz szemek és kezek kerestek, s ha ránk zuhant mégis a próba, mindenre adott erőt nekünk a Krisztus által, aki minket megerősített (Fil 4,13). A múlt ezt kiáltja felénk: „*Ne dobjátok el hát bizodalmatokat...*” (35. v.) Mindeddig segítségül volt nekünk az Úr, megtart ezután is, bízhatunk benne.

4. A megálláshoz nem csak a múltból meríthetünk erőt a megerősödött bizodalom által. A megálláshoz Isten kedvének kereséséből is erőt meríthetünk. Ezt mondja az Úr: „...a ki meghátrál, abban nem gyönyörködik a lelkem.” (38. v.)

Életünk minden megnyilatkozása, gondolataink, szavaink, érzéseink, cselekedeteink, mulasztásaink mind kiváltak valami érzést Istenből. Vagy bánkódik miattunk (1Móz 6,6), vagy gyönyörködik bennünk. Akinek számára Isten élő, személyes Isten, az mindig rettentően szégyelli és bánja, hogy Istennek inkább bánatot szerez, semmint örömet. Ha ebben az ígében nem volna benne értelemszerűen, hogy aki pedig nem hátrál meg, hanem megáll, abban gyönyörködik Isten, ha tehát ez az ige nem szögezné le azt, hogy fennáll annak a lehetősége, hogy ember örömet tudjon szerezni Istennek, s ha ugyanezt nem erősítené meg egy másik ige is: „...örvendezés van az Isten angyalainak színe előtt egy bűnös ember megtérésén” (Lk 15,10), akkor csak azt mondhatnánk: mi csak bánatot tudunk szerezni Istennek. Minél előbb valóság számunkra a váltság, az Istentől nyert bűnbocsánat öröme, annál lesújtóbb az a tudat, hogy mennyi fájdalmat okozunk Istennek, s annál jobban szorongat a szívünk arra, hogy bárcsak tudnánk valami örömet szerezni Istennek.

Próbás időkben gondolj arra, hogy Isten figyel! Ha nem volna bántó a kép, még azt is mondhatnánk sportnyelven: szurkol neked, figyelmeztet, biztat, imádkozik érted (Lk 22,32). Ha meghátrálsz, bánatfelhő ereszkedik arcára, ha megállsz, öröme mosolyodik el.

5. A megálláshoz erőt meríthetünk abból is, ha tudatosodik bennünk, hogy a megállásnak ígérete van (36. v.).

Ígérete van már erre a jelenvaló világra is. Az igaz hitből él, s aki nem a meghátrálás embere, hanem a hité, az életet nyer. A hit a próbás időkben való megállás útján válik élővé, hatóvá, életté bennünk. Kilép az értelem ismeretvilágából, a gyümölcstelen érzelmek romantikájából, a saját akaratom mindenhatóságára épített vallásos mázzal bekent erkölcsi idealizmusból, s életformáló erővé erősödik. Minden megállt próbában szárnyakat kap a hitünk. Másodszer könnyebb győzni, mint először. Addig csak azt tapasztaltuk, hogy milyen hatalmas, szemtelen, célratörően vakmerő a Sátán, a megállás megmutatja, hogy alapjában gyáva, s aki ellenáll neki, attól megfutamodik. Ugyanakkor az a boldog tapasztalat is a miénk lesz, hogy Isten pedig közeledik ahhoz, aki közeledik hozzá (Jak 4,7–8).

Ígérete van az eljövendő világra is. Gondoljunk Jézus visszajövetelére! „*Mert még vajmi kevés idő, és aki eljövendő, eljő, és nem késik.*” (37. v.) Vele jön a végső győzelem, a próbás idők megszűnése is. Minden pillanatban itt lehet. Vele együtt azonban csak azoké lesz a végső győzelem, akik már itt, a próbás időkben győztek „*a Bárány véérért és az ő bizonságtételöknek beszédéért; és az ő életüket nem kímélték mind halálig*” (Jel 12,11).

Ebben már benne van a harmadik ígélet is: az üdvösség ígérete. Akik nem hátrálnak meg, hanem megállnak a hitben, azok tudhatják, hogy nekik jobb és maradandóbb vagyonuk van a mennyekben (34. v.). Csak a megbizonyított hit áll meg a nagy ítéletben. Csak aki győz, az épül bele Isten templomába (Jel 3,12).

6. A megálláshoz erőt meríthetünk abból is, ha tudatosodik bennünk, hogy az elbukásnak fenyegetése van. Aki meghátrál, az elvész (39. v.). Nem csak majd egyszer a végén, hanem már itt. Aki egyszer meghátrál, az másodszer már könnyebben alkuszik meg. Minden elbukás a visszaesés útját egyenetli. Minden elbukás után süketebb lesz a fülünk az ige üzenetére, vakabb a szemünk a láthatatlanok meglátására. Alvóbb és lazább a lelkiismeretünk a gátlások felfogására. Minden meghátrálás után könnyebb a bűn és nehezebb az Istennek való engedelmeskedés. Ennek az útnak a vége hitetlenségbe torkollik itt, s kárhozatba odaát. Az elkárhozottak között Jel 21,8 szerint a listavezetők a gyávák, akiknek része a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz, ami a második halál.

„Annakokáért a lecsüggesztett kezeket és az ellankadt térdeket egyenesítétek föl” (Zsid 12,12), s mondjátok Sátánnal és világgal szemben: „De mi nem vagyunk meghátrálás emberei, hogy elveszsiünk, hanem hitéi, hogy életet nyerjünk.” (39. v.) „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?” (Mt 16,26) Mindent elvesztett, ki hitét elvesztette, mert elvesztette Istenét. Ámen.